

Rapport

Uppdrag rörande den Finsk-svenska
gränsälvöverenskommelsen

REGERINGSKANSLIET

Uppdrag rörande den Finsk-svenska gränsälvöverenskommelsen

Till
Jordbruksdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Under de senaste månaderna har jag på departementets uppdrag utarbetat ett underlag vad gäller fiskestadgan inför kommande förhandlingar om en ny finsk-svensk Gränsälvöverenskommelse. Här är resultatet av mitt arbete.

Krokom och Stockholm den 23 augusti 2007

Håkan Larsson

Uppdraget

Den 2 april 2007 gav jordbruksminister Eskil Erlandsson mig i uppdrag att utarbeta ett underlag inför de förhandlingar som ska föras mellan Sverige och Finland om fiskestadgan i den nya finsk-svenska gränsälvsöverenskommelsen. Torneälven utgör gräns mellan de båda länderna och förvaltas därför gemensamt.

För att utarbeta detta underlag skulle, enligt ministerns uppdrag, krävas en undersökning *”för att utröna och klarlägga ett eventuellt behov av preciseringar och tekniska ändringar, tillägg och förbättringar i den till den omförhandlade fiskestadgan. Utgångspunkt för undersökningen skall vara den omförhandlade överenskommelsen.”*

Jordbruksministern underströk vidare att jag skulle inhämta *”synpunkter från intressenterna i fisket i Torneälvens fiskeområde och andra representanter för lokalbefolkningen samt för kommuner och relevanta myndigheter”*. Undersökningen skall *”innehålla en analys och en värdering i vad mån framförda synpunkter bör föranleda ändringar i den framförhandlade överenskommelsen”*. Ministern underströk i detta sammanhang vikten av *”en rimlig balans mellan yrkesfiske och sportfiskeintressen”*.

I uppdraget ingår slutligen *”en granskning av det framlagda finländska förslaget till ändringar och tillägg i den framförhandlade överenskommelsen. En bedömning skall göras i vad mån de finländska förslagen kan godtas”*.

Bakgrunden till uppdraget

I december 2004 undertecknades en ny gränsälvsöverenskommelse mellan Sverige och Finland. Överenskommelsen, som var tänkt att ersätta den tidigare gränsälvsöverenskommelsen från 1971, innehåller bestämmelser om byggande i vatten och vattenreglering, om skydd mot vattenföroreningar och om fiske.

Vid sin ”aftonskola” den 1 mars 2006 kom den finländska regeringen emellertid fram till att det inte var möjligt för Finland att ställa sig bakom den framförhandlade överenskommelsen när det gällde fiskestadgan, vilket meddelades Sverige dagen därpå. Beslutet motiverades med att det på den finländska sidan bland lokalbefolkningen fanns kritik mot stadgan. Kärnfrågan är olika uppfattningar om hur vildlaxstammen ska förvaltas framöver.

Den dåvarande finländske jord- och skogsbruksministern Juha Korkeaoja tillsatte en månad senare en arbetsgrupp med uppgift att se över fiskestadgan i den framförhandlade gränsälvsöverenskommelsen. Gruppen, som leddes av Lapplands landshövding Hannele Pokka, lämnade sitt förslag till ändringar och justeringar i augusti 2006, ett förslag som även översändes till det svenska jordbruksdepartementet.

Mitt uppdrag är att på den svenska sidan göra en liknande översyn av fiskestadgan inför de nya förhandlingar mellan Sverige och Finland som planeras till hösten 2007. Det är ju ingen hemlighet att det på den svenska sidan av Torneälven, likaväl som på den finländska, finns olika uppfattningar om hur laxförvaltningen ska hanteras.

Uppdragets genomförande

Eftersom jag tidigare inte har sysslat med fiskepolitik och gränsälvfrågor inledde jag uppdraget med att läsa in mig på sakfrågorna. Från departementet (departementsrådet Tommie Sjöberg) fick jag ett omfattande bakgrundsmaterial.

Under det fortsatta arbetet har jag fått ta del av ytterligare material från såväl olika parter som från Fiskeriverket. Fiskebiologerna Thomas Hasselborg och Stefan Stridsman vid Fiskeriverkets utredningskontor i Luleå, liksom deras kollega Atso Romakkaniemi vid det finska fiskforskningsinstitutet i Uleåborg, har bidragit med värdefullt material. Jag har även tagit del av fiskeribiologen och tidigare chefen för Fiskeriverkets utredningskontor i Luleå Östen Karlströms mycket intressanta rapporter om laxen i Östersjön i allmänhet och i Torne älv i synnerhet. Även Per Nyberg, Fiskeriverkets laxexpert vid kontoret i Örebro, har bidragit med värdefulla synpunkter under arbetets gång, liksom i slutskedet professor Hans Lundqvist vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Umeå.

Jag har dessutom varit i kontakt med Kustbevakningen i Härnösand. Utöver dessa kontakter har jag sökt och funnit för arbetet intressant information via internet.

För att ta del av olika synpunkter på fiskefrågorna och på plats bekanta mig med frågeställningarna har jag gjort tre resor till Norrbotten och Tornedalen. Den första resan företog jag 18-20 april, tillsammans med Anna Tofftén och Charlotte Edvardsson från Jordbruksdepartementet. Vid detta besök träffade vi i Haparanda företrädare för Gränsälvscommissionen, yrkes- och binäringsfiskare på Seskarö, Tornedalsrådet och kommunledningen i Haparanda. Nästa dag reste vi längs älven till Pajala, där vi mötte turistföretagare, sportfiskare och företrädare för Pajala, Kiruna, Gällivare, Övertorneå och Överkalix kommuner.

Sammantaget gav denna första resa en bra överblick över de synpunkter som finns inom Tornedalens fiskeområde.

Nästa resa företog jag själv 9-10 maj. Jag träffade länsstyrelsens fiskesamordnare Dan Blomkvist och tjänstemän vid Fiskeriverkets utredningskontor i Luleå med chefen Karl-Erik Nilsson i spetsen och fick då värdefull information. Därefter reste jag till Övertorneå för att träffa vattenägare längs älven. De gav mig bland annat sin syn på restriktionerna för det traditionella laxfisket. Vid detta besök hade jag också ett möte med Östen Karlström, tidigare chef för Fiskeriverkets utredningskontor i Luleå, som också delgav mig värdefull information.

Den tredje resan genomfördes 18-21 juni. Anna Tofftén från Jordbruksdepartementet deltog även på denna resa. Vi företog bland annat en rundresa med fiskebåt i Haparanda skärgård för att med egna ögon se var fiske med fasta redskap är tillåtet och förbjudet. Dagen därpå besökte vi turistföretagare vid Torne och Muonio älvar och träffade kommunföreträdare i Pajala. Under onsdagen den 20 juni anordnade vi ett öppet möte på Hotell Tornedalia i Övertorneå med ett 40-tal deltagare. (Vid detta möte deltog även Agnetha Alriksson från Jordbruksdepartementet.)

Det öppna mötet inleddes med en genomgång av vildlaxens situation av Stefan Stridsman från Fiskeriverket i Luleå. Eilert Apelqvist, LRF:s regionkontor i Norrbotten, var skicklig moderator under diskussionen. Mötet gav ytterligare värdefull information för mitt uppdrag (Bilaga 2).

Utöver dessa resor har jag haft flera överläggningar med ansvariga tjänstemän på Jordbruksdepartementet i Stockholm. Den 14 juni deltog jag i den hearing om ”Operativt program för fiskerinäringen 2007-2013”, som Jordbruksdepartementet genomförde i riksdagshuset. Av denna hearing drar jag slutsatsen att det kommer att finnas möjligheter att söka stöd från Europeiska fiskerifonden (EFF) för olika insatser för fiskeförvaltningen i Torneälvens vattensystem under åren framöver.

Under arbetets gång har jag också mottagit ett tiotal skrivelser med synpunkter på fiskestadgan (Bilaga 3).

Synpunkter från olika intressenter

Vid mina besök i Tornedalen har jag mötts mycket positivt av alla som jag träffat. Jag kände att jag var välkommen och att man var glad över att någon, på departementets uppdrag, kom för att lyssna till deras synpunkter. Att jag i utgångsläget inte var insatt i laxproblematiken i Tornedalen uppfattades inte som negativt. Tvärtom verkar man ha sett det som en fördel att någon utan förutfattade meningar eller bindningar till någon av de olika uppfattningarna i laxfrågan har fått detta uppdrag.

Den vilda laxen är utan tvekan en mycket värdefull – men begränsad - naturresurs som det gäller att förvalta och vårda för framtiden. Att se till att det finns långsiktigt hållbara stammar av vild lax (liksom av havsöring) är ett viktigt miljömål. Detta kräver, som professor Hans Lundqvist understrukt, breda insatser riktade mot såväl laxen (fisken), fiskarena (människorna), miljön och samhället (förvaltningen).

Insikten om att det krävs en långsiktig laxpolitik är väl spridd, medan uppfattningarna om vilka restriktioner för fisket som bör finnas skiljer sig åt. Vem som ska få fånga laxen är en gammal och kontroversiell diskussion i Tornedalen.

-Tre huvudgrupper

Under arbetets gång har jag identifierat tre huvudgrupper bland de i Tornedalen som har uppfattningar om fiskestadgan och intresse i laxfrågan överhuvudtaget; yrkes- och binäringsfiskarna vid kusten, vattenrättsägarna längs älven och sportfiskeintressena i hela fiskeområdet. Dessutom har kommunerna längs gränsälvarna självfallet starka skäl att ha uppfattningar och synpunkter i frågan.

För yrkesfiskarna vid kusten är laxfisket ett viktigt ekonomiskt ben att stå på. Ett aktivt fiske har stor betydelse för en levande skärgård. Binäringsfiskarna kombinerar sitt fiske med jordbruk, annat företagande eller anställning. Vattenägarna i skifteslagen längs älven vill kunna bedriva sitt traditionella fiske för husbehov och sportfiskeintressena ser stora möjligheter att utveckla turismen genom att tillgången på lax ökar och därmed kunna skapa nya arbetstillfällen i glesbygden.

-Engagerade kommuner

Kommunerna i Tornedalen har ett stort engagemang i laxfrågan. Enighet råder om att den vilda laxen är en viktig naturresurs som det gäller att vårda och förvalta för framtiden.

För Haparanda är det viktigt att såväl kustfisket som älvfisket kan utvecklas, en uppfattning som uppenbarligen delas av tvillingstaden Torneå på den finska sidan av gränsen. För kommunerna längre upp längs älven, Övertorneå, Pajala, Kiruna och Gällivare är naturligt nog sportfiskets möjligheter att utvecklas det viktigaste målet. Att det finns en stor tillväxtpotential i sportfiske på lax, och därmed möjligheter att skapa nya arbetstillfällen, står klart. Tornedalsrådet, som samlar tretton kommuner i älvområdet (fyra svenska, sex finländska och tre norska kommuner), kan få en nyckelroll framöver för att utveckla samarbetet över kommungränserna även på fiskets område.

Även om ordväxlingarna mellan de olika grupperna ibland kan vara hårda och konfliktladdade har alla ett gemensamt intresse i att inte beskatta vildlaxstammen mer än att den kan leva vidare och stärkas. Jag hoppas därför – både för vildlaxens och Tornedalens skull – att de olika grupperna och kommunerna längs älven kan förbättra dialogen och öka förtroendet sinsemellan för att kunna finna gemensamma ståndpunkter. Tornedalsrådets arbete för att finna samarbetsformer mellan sportfiskeentreprenörer och yrkesfiskare kan i detta sammanhang komma att bli betydelsefullt.

- Lokalt ansvarstagande

Ökade möjligheter för de lokala intressenterna på båda sidor av älven att delta i och påverka förvaltningen av fisket bör eftersträvas. Pilotprojekten med lokal eller regional samförvaltning av fisket, som Fiskeriverket driver, bland annat i Ume- Vindelälven bör vara intressant att följa för att överväga vad som kan överföras till förhållandena i Tornedalen. Som Östen Karlström har understrukit kan ett större lokalt ansvarstagande av skötseln av laxen (nyttjande, bevakning m m) även medföra en ökad legitimitet för åtgärder som syftar till att stärka vildlaxstammen.

Östersjölaxens situation

För att finna ett långsiktigt hållbart nyttjande av laxen krävs självfallet vidare vyer än enbart Tornedalens fiskeområde. Laxen är en vandringsfisk som föds i älvarna och lever sina första år där för att sedan som smolt vandra ut i Östersjön, där den äter upp sig. När det är dags för lek återvänder denna fantastiska fisk till sin födelseälv. En generationscykel för laxen är 5-8 år lång. Forskning visar också att honor och hanar har olika vandringsmönster.

Laxbestånden har under århundradena uppvisat stora naturliga svängningar, som främst anses bero på temperaturvariationer. Enligt Östen Karlström har man kunnat konstatera en upp till tiofaldig variation mellan högfångst- och lågfångstperioder.

- Viktigaste vildlaxälven

Torneälven är idag den i särklass viktigaste vildlaxälven i Östersjön. Kring sekelskiftet 1900 fanns ungefär 100 vildlaxälvar kring det baltiska innanhavet, ett antal som idag har sjunkit till 36 på grund av vattenkraftsutbyggnader och annan miljöpåverkan. I Sverige finns 14 vildlaxälvar kvar.

En tredjedel av den vilda laxen i hela Östersjön beräknas under senare år ha fötts i Torne älvsystem. De norra delarna av Sverige och Finland står sammantaget för mer än 90 procent av den vilda Östersjölaxen. För att förvalta den stora naturtillgång som den vilda laxen är behövs därför så långt möjligt gemensamma regler för länderna kring innanhavet. Särskilt stor

betydelse skulle en samordning mellan Sverige och Finland av regelverket för laxen från Ålands hav och norrut, eftersom det handlar om en gemensam resurs.

Efter andra världskriget, i slutet av 1940-talet, beräknas en tredjedel av laxfisket ha skett i havet, en tredjedel vid kusten och en tredjedel i älvarna. Därefter skedde stora förändringar i fördelningen mellan olika fiskargrupper.

Under senare decennier har mer än hälften, ibland upp mot 80 procent, av den lax som totalt sett fångas fiskats i själva Östersjön, ungefär 20 procent i kustfisket och mindre än tio procent i älvarna. I Sverige har Fiskeriverket haft ambitionen att fördela laxkvoten så att hälften av de tilldelade laxarna skulle fångas i Östersjön och hälften i Bottenhavet/Bottenviken. Detta har dock aldrig lyckats fullt ut och på hösten har fisket i Östersjön brukat få ett tillskott. I praktiken har den svenska fördelningen under 2000-talet därför varit i storleksordningen 60 procent i Östersjön och 40 procent i Bottenhavet/Bottenviken. (År 2001 beräknas 53 procent av den svenska laxfångsten ha skett i havet, 30 procent vid kusten och 17 procent i älvarna.)

Att ha detta i åtanke är ett viktigt perspektiv när en gemensam laxpolitik för Östersjön utformas. De åtgärder som vidtas i Torneälvens fiskeområde är viktiga för vildlaxens framtid, men frågan är mycket större än så.

- Nödvändig reglering

En rad viktiga åtgärder har vidtagits för att reglera laxfisket. Sedan 1991 tilldelas varje land en årlig tillåten kvot för hur många laxar de får fiska (TAC). Likaså har såväl Sverige som Finland reglerat kust- och älvfisket. Regleringarna, främst försommarfredningarna, har lett till en förbättrad situation, jämfört med tidigare, inte minst när det gäller reproduktionen i älvarna. Mer måste dock göras för att säkra vildlaxstammarna för framtiden.

Enligt Salmon action plan (SAP) från 1997 är målsättningen att produktionen av laxsmolt ska ha uppnått minst 50 procent av älvarnas naturliga produktionskapacitet senast år 2010. För Torneälven har detta mål redan uppnåtts; enligt en aktuell rapport från International Council for the Exploitation of the Seas (ICES) arbetsgrupp WGBAST finns det förutsättningar att älven når upp till 75 procent till 2010. Under hösten 2007 ska SAP revideras av EU-kommissionen. Frågan är då om beräkningen av smoltproduktionen kan kompletteras av beräkningar av hur många laxar som faktiskt går upp i sina hemälvar för att leka.

Utanför Pajala, vid såväl Torne som Muonio älvar finns laxräknare (www.tmsalmon.net) som visar hur många laxar som passerar på väg mot lekplatserna i älvsystemets övre delar. Glädjande nog visar siffrorna denna sommar att fler laxar passerar räknarna på väg mot sina lekplatser än förra året. Det vore bra om verksamheten med laxräkning kan utvecklas framöver. För framtiden är det viktigt att utreda vilken storlek på lekbeståndet som behövs för full reproduktion. Forskning på detta område är av stort värde. Räkning av antalet laxar som går upp i älven för att leka kan vara ett bra komplement till beräkningarna av produktionen av laxsmolt.

En åtgärd som kan få en viktig betydelse för framtiden är det förbud mot drivgarnsfiske i Östersjön som träder i kraft vid kommande årsskifte 2007/2008. Logiskt sett bör detta innebära att fler laxar når kusterna och älvarna i norr. Det är det storskaliga havsfisket som urskillningslöst fångar såväl odlad som vild lax i Östersjön. Rapporter om att danska fiskare säljer större laxar, som borde fått chansen att få återvända till sina hemälvar för att leka, till minkmat för en spotstyver (på grund av hög dioxinhalt) är förstas upprörande. Havsfisket

efter lax kommer i fortsättningen att ske med krokfiske. Om havsfisket blir mindre intensivt bör detta också stärka vildlaxbeståndet genetiskt, eftersom havsfisket i hög grad har varit inriktat på stor, snabbväxande och äldre fisk. Just de fiskar (främst stora honor) som i första hand bör få möjlighet att återvända till sina födelseälvar för lek.

Under de senaste åren har en klar positiv trend kunnat konstateras för de flesta vildlaxstammar. ArtDatabanken vid SLU i Uppsala bedömer exempelvis idag att vild lax nu har livskraftiga stammar (med undantag för vissa populationer). Om denna glädjande utveckling håller i sig återstår att se, eftersom det samtidigt finns uppenbara hot.

- Oroande tecken

Den försämrade överlevnaden bland laxungarna som har konstaterats under senare tid är ett oroande tecken, liksom att sjukdomen M74 (B-vitaminbrist) åter verkar öka i omfattning. Likaså innebär den växande sälstammen ett hot mot vildlaxens tillväxt. Lax är en viktig föda för sälen. Mot den bakgrunden är det inte säkert att det minskade havsfisket automatiskt kommer att leda till mer lax i älvarna. Det krävs mer forskning och ytterligare åtgärder för att säkra vildlaxstammarnas framtid. Självfallet har den allmänna miljöutvecklingen i Östersjön stor betydelse för vilka utvecklingsförutsättningar vildlaxen från Torneälven går till mötes framöver. Åtgärder för att minska utsläppen och göra Östersjön renare gynnar självfallet även laxen i detta innanhav.

Om havsfisket minskar kan hursomhelst en större andel av laxfisket ske vid kusten och i älvarna. Såväl Sverige som Finland har vidtagit regleringar av kustfisket, främst genom försäsongsfredning av den vandrande fisken. Denna fredning syftar till att tillräckligt många av de största laxhonorna, som ofta är tidigast, ska kunna nå lekplatserna i älvarna och inte fiskas upp längs kusterna.

För att denna fredning ska fungera måste den sträcka sig längs hela laxens vandringsstråk. Även om såväl Sverige som Finland har vidtagit liknande regleringar har tiderna och åtgärderna inte samordnats i någon större utsträckning. På finländsk sida har också lättnader i försommarfredningen vidtagits under senare år för kustfisket. Eftersom laxen är gemensam tillgång bör om möjligt en bättre samordning av fredningstider och andra åtgärder ske.

- En rimlig balans

Fisket efter lax, sik och siklöja (løjrom) är basen för yrkesfisket i Haparanda skärgård och lönsamheten är beroende av att fiskarna kan stå på dessa tre ben. För att skärgården ska kunna leva och utvecklas har laxfisket viktig betydelse även framöver.

Samtidigt finns en stor utvecklingspotential i sportfisket längs Torneälven och dess biflöden. En ökad laxtillgång i älven kan ge bättre underlag för nya företag att starta och redan etablerade turistföretag att växa och därigenom skapa nya, välbehövliga arbetstillfällen i glesbygd. Detta är självfallet en utveckling som bör stimuleras. Hittills har sportfisket utvecklats mer på den finländska än på den svenska sidan av gränsälvarna.

Utmaningen för framtiden är att finna en rimlig balans mellan kustfisket utanför Torneälvens mynning och fisket längs älven. Denna balans bör vara möjlig att finna eftersom det ligger i allas intresse att tillräckligt många laxar får möjlighet att leka och reproducera sig i älvens olika delar. Det är möjligt att man i framtiden bör överväga nya inslag i regleringen av laxförvaltningen som kvotering av antalet laxar och märkning av de laxar som fångas, åtgärder som har föreslagits och som praktiseras på andra håll.

- Terminalfiskeområden

Fiskerikommissionen för Östersjön (IBSFC) har antagit en resolution, enligt vilken ett land kan öppna så kallade terminalfiskeområden på villkor att man kan bevisa att fisket av odlad lax kan bedrivas utan att man samtidigt fångar vild lax. Detta kräver att den odlade laxen märks genom fettfeneklippning. I så fall får man bedriva fiske efter odlad lax utan restriktioner.

Såväl Sverige som Finland har öppnat terminalfiskeområden utanför utbyggda älvar. Ett av dessa terminalfiskeområden finns utanför Kemi älvs utlopp i nära anslutning det samförvaltade området vid Torneälvens mynning. Kemi älv är utbyggd och där sätts varje år stora mängder odlad laxsmolt ut. Eftersom en hel del vildlaxar passerar genom terminalfiskeområdet utanför Kemi fångas många av dem i det intensiva laxfiske som bedrivs där. Det finns uppgifter om att mer än hälften av den lax som fiskas i den yttre delen av terminalfiskeområdet är vildlax på väg till i första hand Torne och Kalix älvar.

En uttalad förutsättning för terminalfisket, när detta inrättades, var alltså att all odlad laxsmolt som sätts ut skulle fettfeneklippas från våren 2004. Så sker också på svensk sida, men ännu inte på finländsk sida. Fettfeneklippningen görs för att man ska kunna skilja på odlad och vild lax. Det fria fisket inom terminalfiskeområdena gäller ju enbart odlad lax. I sammanhanget bör påpekas att terminalfisket påbörjas redan vid islossningen, vilket innebär att många vildlaxar fångas här långt innan laxfiske tillåts i det gemensamt förvaltade området utanför Torneälvs mynning den 3 juli. Laxar som borde ha fått möjlighet att nå sina lekplatser i älven.

Eftersom terminalfiskeområdet utanför Kemi ligger så nära det gemensamt förvaltade området finns det mot denna bakgrund skäl för Sverige att kräva att restriktioner för fisket införs även där så länge man inte skiljer på odlad och vild lax genom fettfeneklippning. I dag uppfyller uppenbarligen inte terminalfisket utanför Kemi kraven på den här typen av fiske. Den enskilt viktigaste åtgärd som kan genomföras på kort sikt och ge effekt i ökad uppgång av vild lax i Torne och Kalix älvar är sannolikt begränsningar i terminalfisket utanför Kemi.

- Gemensam laxpolitik

För något år sedan utarbetade Tornedalsrådet, tillsammans med bland andra landshövdingarna i Norrbotten, Västerbotten och finska Lappland, ett antal förslag som syftar till att åstadkomma en gemensam laxpolitik. Där pekade man på tre intressanta åtgärder, som man i första hand riktade till EU-kommissionen:

- Införande av ”lekstatsprincipen”, som innebär att de stater som har reproduktionsälvarna på sitt territorium får tillgång till en större del av TAC och möjligheter att styra förvaltningen i högre grad
- Reglering av fiskemetoder med syfte att bevara de vilda laxstammarna
- Användning av medel från fonden för fiskets utveckling

Det är min förhoppning att alla inblandade stater kan enas om långsiktiga, gemensamma åtgärder för att på bästa sätt förvalta den fantastiska naturresurs som Östersjölaxen utgör. Enligt lekstatsprincipen, som ingår i FN:s havsrättskonvention, ska de stater inom vilkas gränser ett visst fiskbestånd förökar sig i första hand bära ansvaret för att bevara detta bestånd, men de har också förstahandsrätt att nyttja detta fiskbestånd. När det gäller Östersjölaxen har Sverige och Finland enligt denna princip huvudansvaret såväl för

förvaltningen av vildlaxstammarna som för beskattningen av denna naturresurs. Så fungerar det tyvärr inte idag, men detta hindrar inte att ett gemensamt finskt-svenskt regelverk för laxpolitiken bör vara möjligt från Ålands hav och norröver. En gemensam laxpolitik för Bottenhavet och Bottenviken bör vara ett realistiskt mål.

För framtiden bör mer flexibla regler för laxfisket övervägas med samordnade åtgärder från Sveriges och Finlands sida. Åtgärderna bör i första hand anpassas till hur stor laxtillgången är, men om möjligt också till variationerna mellan när laxarna vandrar upp. Laxens uppvandringstid varierar nämligen mellan åren, upp till 2-3 veckor, beroende på vattentemperaturen i Östersjön under våren. Östen Karlström har pekat på att variationerna skulle kunna nyttjas till att bättre styra fisket. § 12 i fiskestadgan möjliggör också mer flexibla beslut av de ansvariga myndigheterna, exempelvis vad gäller datum för när kustfisket på lax tillåts börja.

Slutsatser av sonderingarna i Tornedalen och en bedömning av det finländska förslaget

Utifrån mina kontakter och sonderingar i Norrbotten, tillsammans med en bedömning av det finländska förslaget till ändringar i fiskestadgan, drar jag följande slutsatser. Förslagen görs paragraf för paragraf utifrån den framförhandlade överenskommelsen. I bilaga 3 konkretiserar jag mina förslag till ändringar utifrån den tidigare framförhandlade överenskommelsen.

Vad gäller det finländska förslaget har jag en allmän synpunkt att det i en del paragrafer är alltför detaljrikt. Jag är övertygad om att Fiskeriverket och TE centralen har kompetens att bedöma detaljerna, varför fiskestadgan främst bör vara ett ramverk för myndigheternas bedömningar.

Ursprunglig skrivning § 1:

1 §

Tillämpningsområde

Denna fiskestadga utgör en integrerad del av gränsälvöverenskommelsen mellan Sverige och Finland.

Bestämmelserna i fiskestadgan tillämpas inom det i gränsälvöverenskommelsen angivna fiskeområdet (Torneälvens fiskeområde).

Med *älvområdet* avses i denna stadga den del av Torneälvens fiskeområde som ligger norr om älvmyningen, bestämd som en rät linje dragen mellan spetsen av Hellälä norra udde på den finska sidan och udden Virtakari på den svenska sidan samt norr om en rät linje dragen genom sydspetsen på Oxö och Palosaari. Torneälvens utflöden tillhör *älvområdet*. Med *havsområdet* avses den del av fiskeområdet som ligger söder om denna linje.

Denna skrivning innebär att det gemensamförvaltade området blir ungefär lika stort på svensk och finländsk sida. Tidigare ingick ett flera gånger större område på den svenska sidan.

Synpunkter:

Yrkes- och binäringsfiskarna (Fiskets Intresseförening i Tornedalen) anser att i princip ingen del av havsområdet fortsättningsvis bör ingå i det gemensamt förvaltade området, vilket man anser bör begränsas till älvsområdet. Ungefär samma inställning har Haparanda kommun.

Den finländska arbetsgruppen föreslår att det gemensamt förvaltade området definieras tydligare i paragrafen genom att man överför samma skrivning som finns i artikel 23 i överenskommelsen.

Dessutom anser den finländska gruppen i sin motivering till de ändringar som föreslås att det gemensamt förvaltade området på den svenska sidan ska utökas. Avgränsningen av havsområdet bör därför ”ses över på nytt”, menar man. Sportfiskarna anser i sin skrivelse att i första hand det ursprungliga havsområdet ingå.

Mitt förslag:

Enligt den framförhandlade överenskommelsen minskar det gemensamförvaltade området på svensk sida om gränsen. Tidigare var området ungefär fem gånger större på den svenska sidan jämfört med på den finländska. Nu blir områdena ungefär lika stora (områdena 1 + 2).

Jag anser att det är naturligt att det gemensamma området vid Torneälvens mynning är ungefär lika stort på båda sidor om gränsen. Skulle området utvidgas på den svenska sidan bör även området på den finska sidan utvidgas och omfatta delar av det område utanför Kemi där idag terminalfiske bedrivs.

I sammanhanget bör påpekas att de områden som, enligt förslaget, fortsättningsvis inte kommer att ingå i det område som regleras via gränsöverenskommelsen i stället följer det nationella regelverket i respektive land. Att områdena 3-5 inte längre är en del av det gemensamt förvaltade området innebär alltså inte att fisket i detta område avregleras. Från Kustbevakningens sida ser man för övrigt gärna att regelverket mellan det gemensamt förvaltade havsområdet och de nationella reglerna så långt möjligt harmoniseras.

Vad gäller förslaget från den finländska arbetsgruppen om att tydligare definiera tillämpningsområdet anser jag inte att det finns några skäl för detta eftersom området är entydigt definierat på annan plats i överenskommelsen (artikel 23).

2 § Fredningszoner

I havsområdet skall det inom vardera statens vattenområde förutom den lagstadgade fiskådran också finnas fredningszoner. De utgörs av vattenområden som sträcker sig 200 meter åt båda sidorna från följande räta linjer:

a) från Kraaseligrundet utanför älvmyningen i bäring 196° till en punkt 65°45,85' N, 24°06,45' O, därifrån till 65°44,0' N, 24°10,0' O, därifrån till 65°40,55' N, 24°11,95' O, därifrån mellan Sarvenkataja och Linnanklupu i bäring 193°,

b) från skärningspunkten av den från Kraaseligrundet enligt a) gående linjen och latitudparallellen 65°46,0' N till 65°46,05' N, 24°02,75' O, därifrån i bäring 213,5° till 65°44,0' N, 23°59,50' O, därifrån till 65°42,0' N, 24°01,70' O, därifrån till 65°36,0' N, 23°59,25' O, därifrån i bäring 160°,

c) från 65°44,0' N, 23°59,50' O längs den under b) nämnda bäringlinjen 213,5° till 65°39,0' N, 23°51,50' O, därifrån till 65°38,0' N, 23°50,65' O, därifrån i bäring 171°,

d) från skärningspunkten av den under b) nämnda bäringlinjen och latitudparallellen 65°44,60' N till 65°44,50' N, 23°50,30' O, därifrån till 65°43,60' N, 23°48,50' O, därifrån till 65°42,80' N, 23°48,70' O, därifrån till 65°41,40' N, 23°46,85' O, därifrån i bäring 200°,

e) från den under a) nämnda brytningspunkten 65°44,0' N, 24°10,0' O till 65°43,95' N, 24°14,15' O, därifrån väster om Vähä-Huituri och Iso-Huituri i bäring 160°,

f) från den under e) nämnda brytningspunkten 65°43,95' N, 24°14,15' O till 65°43,80' N, 24°19,40' O, därifrån till 65°42,30' N, 24°22,85' O, därifrån i bäring 172°.

Koordinaterna hänför sig till det svenska sjökortet nr 417 (Haparanda), samtliga upplagor 1960–1967.

Fiskeredskap eller andra anordningar får inte placeras eller användas så att fiskens gång i fredningszonen kan hindras eller att fisken inte kan komma dit eller inte kan röra sig där.

Allt slags fiske med storryssjor, redskap försedda med botten och kroknät samt andra redskap för fångst av lax eller öring är förbjudet i den del av havet som avgränsas av älvmyningen och en linje dragen från södra stranden av Salmenlahti mynning via de södra uddarna av Krasseli och Tirro, över Sellö nordöstra spets till Pirkkiö nordöstra udde.

Synpunkter:

Sportfiskarna vill utöka fredningszonerna från 200 m till 400 m på båda sidor från de räta linjer som föreslås i det framförhandlade förslaget.

Mina förslag:

Föreslår ingen ändring. Att utöka fredningszonerna skulle kräva inlösning av ytterligare områden med betydliga kostnader för det allmänna. Förhoppningsvis kan en mer modern definition av fredningszonernas geografiska gränser så småningom ersätta koordinaterna från det svenska sjökortet nr 417 (Haparanda) från 1960-67.

Ursprunglig skrivning § 3:

3 § Fiskevårdsavgift

Fiskevårdsavgift erläggs enligt nationell lagstiftning i det land där fisket bedrivs eller där fisket påbörjats.

Synpunkter:

Den finländska arbetsgruppen föreslår tillägget: ”Vid fiske med drag skall också roddaren ha fiskevårdsavgift erlagt.”

Mitt förslag:

Eftersom det redan står i texten att fiskevårdsavgift skall erläggas ”enligt nationell lagstiftning” är det föreslagna tillägget överflödigt. Dessutom har Sverige för närvarande inte någon sådan avgift och om Finland anser att även roddaren ska erlägga fiskevårdsavgift kan detta klargöras i den nationella lagstiftningen.

Ursprunglig skrivning § 4:

Fångstredskap och bruk av dessa

4 § Tillåtna redskap

Vid fiske efter lax och öring får följande redskap användas.

- 1) Fasta redskap i havsområdet,
- 2) drivande garnredskap i älven,
- 3) spö och drag.

Vid fiske efter andra arter än lax och öring får följande redskap användas.

- 1) Fasta redskap i havsområdet,
- 2) drivande garnredskap,
- 3) förankrade nät,
- 4) lak- och gäddkrok från isen,
- 5) not,
- 6) håv,
- 7) mjärde och småryssja,
- 8) spö och drag,
- 9) pilk och mete med naturligt agn utom i forsar och strömmande vatten.

Med fast redskap avses redskap med ledarm såsom laxfällor och storryssjor, som är fästade vid botten eller stranden och är avsett att användas på samma ställe minst två dygn åt gången.

Storryssja är ett fast redskap där någon del av ledarmen eller redskapet är minst 1,5 meter hög.

Med förankrade nät avses nät som är förankrade vid botten i ena eller båda ändarna.

Med drivande garnredskap avses nät eller motsvarande som driver fritt med strömmen eller är fästade vid en båt.

Med drag avses konstgjorda imitationer av fisk eller insekter.

Synpunkter:

En rad talare vid det öppna mötet den 20 juni argumenterade för att håv ska få användas även för att fiska lax och öring på traditionella fångstplatser längs älven. Detta fiske bygger på gammal tradition och skulle dessutom kunna bli en turistattraktion. Även den finländska arbetsgruppen öppnar för en sådan förändring i sitt förslag. Starka önskemål har också framförts om att få använda traditionellt kolknotsfiske.

Den finländska arbetsgruppen vill vidare begränsa fisket med drivande garnredskap efter andra arter än lax och öring till traditionella fångstplatser i älven och med not till havsområdet.

Vidare föreslår arbetsgruppen att ”enbart personer, som klassificeras enligt nationell lagstiftning som yrkesfiskare har rätt att använda fasta redskap.” En liknande uppfattning har framförts från Pajala, Övertorneå, Kiruna och Gällivare kommuner, liksom från Sportfiskarna och andra sportfiskeintressen i de övre delarna av älven.

Den finländska arbetsgruppen vill också skilja på storryssja och småryssja. Vidare definierar man närmare vad man menar med ”konstgjorda imitationer av fisk eller insekter.”

Mitt förslag:

Som jag ser det finns skäl att tillåta fiske med håv på samma villkor som ”spö och drag”, dvs att det är tillåtet att fiska en lax eller öring per dygn. Jag föreslår att håv får användas på ”särskilt anvisade ställen” i stället för skrivningen ”på traditionella fångstplatser”, vilket det finländska arbetsgruppen föreslår. Detta för att undvika diskussioner om vilka fångstplatser som är ”traditionella” eller inte. I praktiken blir det ändå i första hand de traditionella fångstplatserna som blir aktuella för håvfiske.

Den finländska arbetsgruppen förslag om att enbart yrkesfiskare ska ha rätt att använda fasta redskap kan inte accepteras. I svensk lagstiftning finns ingen definition av yrkesfiskare utan endast möjlighet att utfärda licens för fiske med metoder och antal redskap utöver mängd och typ av fiske som stadgas som allmän och enskild rätt i Fiskelagen. Man kan alltså vara yrkesfiskare utan att ha yrkesfiskelicens om man äger fiskerätten för fast fiske. I Haparanda skärgård bedrivs fisket på s k enskilt vatten. Om binäringsfiskare inte längre skulle få fiska på egna vatten med fasta redskap måste denna rätt lösas in. Det skulle innebära stora kostnader för det allmänna.

Jag bedömer inte heller att det fiske de ca 15 yrkesfiskarna och de ungefär lika många binäringsfiskarna bedriver i Haparanda skärgård är något hot mot vildlaxstammen med de

restriktioner som finns och som bör finnas även framöver. Ett minskat havsfiske i centrala Östersjön och stopp för fiske av vildlax i terminalfiskeområdet utanför Kemi är viktigare insatser för att fler laxar ska kunna nå sina hemälvar i norr.

Den tidigare definitionen av skillnaderna mellan småryssja och storryssja är bättre än den föreslagna ändringen. Termen ”förankrade nät” har jag ersatt med ”bottensatta nät”.

Ursprunglig skrivning § 5:

5 §

Förbjudna redskap och fiskemetoder

Fiske med utter (harrbräde) eller därmed jämförbar fiskemetod eller med redskap som är försett med krok, drag eller andra beten samt drag- eller kastlina som har fler än tre krokar är förbjudet.

Fiske med skjutvapen, bedövande eller giftiga ämnen eller elektrisk ström är förbjudet.

Fiske med ljuster och andra redskap som från utsidan genomtränger fisken är förbjudet.

Krokfiske där avsikten är att kroka fisken från utsidan är förbjudet. Skaftförsedd lyftkrok får dock användas för att lyfta fisk som fångats med annat redskap.

Vid fiske med förankrade nät är användningen av konstgjort strömhinder eller ledarm förbjudet.

Eld eller ljus får inte användas vid fiske med håv.

Föremål avsedda att skrämma fisken eller hindra dess gång får inte placeras i vattnet eller ovanför vattnet.

Under förbudstiden får redskap som är tillåtna under annan tid inte förvaras ombord eller på annat sätt finnas till hands.

Synpunkter:

Den finländska arbetsgruppen föreslår en omskrivning av den inledande delen av paragrafen. Vidare föreslår man att redskap som används hela tiden måste vara ”inom fiskarens räckhåll”. Man vill också förbjuda användningen av ”avskilda sjunkande kasttyngder” för att förhindra ”ryckfiske”.

Mina förslag:

Jag föreslår en skrivning om att redskap inte får ”lämnas obevakat” i stället för att det hela tiden ska finnas inom räckhåll.

Ett generellt förbud mot ”avskilda sjunkande kasttyngder” innebär att fiske med s k tubfluga blir svårt att bedriva. Rätt riggad kan möjligheten att kroka fisken från utsidan

minimeras, varför jag ifrågasätter om ett totalförbud av detta slag är nödvändigt. Men frågan bör diskuteras.

Ursprunglig skrivning § 6:

6 §

Maskstorlek och garnmaterial

I fiskeredskapen, utom i mjärddar, får inte användas metalltråd, metallwire eller motsvarande.

Vid fiske efter andra arter än lax och öring får användas endast sådana drivande garnredskap och förankrade nät som är tillverkade av entrådigt nylon (monofil) med en maximal tjocklek på 0,17 millimeter.

I *älvområdet* skall fiskeredskap ha följande maskstorlek.

- 1) Vid fiske efter lax eller öring med drivande garnredskap minst 100 millimeter;
- 2) vid fiske efter andra arter än lax och öring med drivande garnredskap och stående nät samt not minst 80 millimeter och högst 100 millimeter,
- 3) småryssja och mjärde av garn minst 60 millimeter.

Ingångsöppningen på en mjärde för nejonögon får inte överskrida 16 centimeter i någon riktning.

Fiske med håv är tillåtet bara med håv som är tillverkad av enkel nylontråd (monofil) med en trådtjocklek på högst 0,4 millimeter.

I *havsområdet* skall fiskeredskap ha följande maskstorlek.

- 1) Småryssja och fast redskap – för fiske efter strömming och siklöja, minst 25 och högst 38 millimeter i fiskhuset samt, om redskapet är avsett för annan fisk än strömming och siklöja, minst 66 millimeter i fiskhuset,
- 2) nät som är avsett för fångst av strömming och siklöja eller betesfisk minst 25 och högst 38 millimeter samt, om redskapet är avsett för annan fångst än strömming, siklöja eller betesfisk, minst 80 millimeter och högst 100 millimeter,
- 3) not som är avsedd för fångst av strömming och siklöja, minst 25 millimeter och högst 38 millimeter samt, om redskapet är avsett för annan fisk, minst 80 millimeter och högst 100 millimeter.

På havet är det från och med den 1 maj till och med den 31 augusti förbjudet att använda nät som är längre än 60 meter med undantag av strömmingsskötar eller nät vars

maskstorlek är högst 38 millimeter och minst 25 millimeter. Nät får inte läggas närmare tidigare utlagt, motsvarande redskap än 60 meter.

Norr om och innanför en linje dragen från Haparanda hamn till den västligaste punkten på Lilla Hamnskär, därifrån till den nordligaste punkten på Östra Knivskär och vidare till Laivaniemi udde är det på den finska sidan från den 1 september till och med den 31 december förbjudet att använda garnredskap som är längre än 60 meter, dock undantaget strömmingsskötar eller nät vars maskstorlek är högst 38 millimeter och minst 25 millimeter. Nät får inte läggas närmare tidigare utlagt motsvarande redskap än 60 meter.

Synpunkter:

Den finländska arbetsgruppen presenterar en rad detaljerade förslag till ändringar.

Mitt förslag:

Förslaget om att förbjuda så kallade skottnät (eller grimnät, en finmaskig slinga monterad mellan två nätslingor med lägre höjd och större maskor) är en bra konkretisering, varför jag föreslår att detta förs in under "Förbjudna redskap".

Förslagen om avstånd och andra detaljer bör inte finnas i stadgan, utan bör hanteras som en ordningsfråga för de fiskande. Förslaget till märkning av redskap bör däremot föras in i fiskestadgan.

Vad gäller de detaljerade förslagen om maskstorlek finns det skäl att acceptera förslaget till ändring i älven, förutom att 60 mm bör behållas för småryssjor och mjärde. Vad gäller förslagen till ändringar för maskstorlek i havet anser jag att de ursprungliga skrivningarna bör behållas.

Ursprunglig skrivning § 7:

7 §

Fiskesäsongen och fredningstiderna

Fiske efter lax och öring är förbjudet om inte annat sägs i denna paragraf.

Lax och öring som är märkt genom att dess fettfena är bortklippt får behållas utan hinder av vad som sägs i denna paragraf.

I *älvområdet* är fiske efter lax och öring tillåtet med spö och drag från och med den 1 maj till och med den 15 augusti, med undantag för tiden mellan måndag klockan 19 (18) och onsdag klockan 19 (18), och med drivande garnredskap på traditionella fångstplatser från och med den 1 juli klockan 19 (18) till och med den 3 juli klockan 9 (8).

I *älvområdet* är fiske efter andra fiskarter än lax och öring tillåtet under hela året med följande begränsningar.

a) Fiske med drivande garnredskap på traditionella fångstplatser är förbjudet från och med den 1 maj till och med den 5 juli.

b) Allt fiske, med undantag för fångst av nejonögon med mjärde och fiske efter lake med krok, är förbjudet från och med den 15 september till och med den 15 november.

I *havsområdet* är fiske efter lax med fasta redskap tillåtet från och med den 3 juli till och med den 15 september och fiske efter öring med fasta redskap från och med den 3 juli till och med den 31 augusti.

Spöfiske efter lax och öring är tillåtet i *havsområdet*.

Pålning, annat förankringsarbete och utsättande av ej fiskande ledarmar får påbörjas tidigast fyra dagar före den dag då fiske får påbörjas.

Synpunkter:

Såväl den finländska arbetsgruppen, Pajala m fl kommuner och Sportfiskarna vill stryka skrivningen om att fettfeneklippt lax ”får behållas”, eftersom man då befarar okontrollerat laxfiske. Såväl Sportfiskarna, Aareavaara fiskevårdsområde som företrädare för olika turistföretag har framfört att ”fridygnen” (förbudet mot fiske med spö och drag mellan måndag kl 19 och onsdag kl 19) bör tas bort. Detta eftersom det är en otidsenlig inskränkning som hämmar fisketurismens utveckling.

Vattenägarna längs älven har framfört att de önskar mer tid för sitt traditionella kolkfiske efter lax vid midsommartid. Den finländska arbetsgruppen tillmötesgår också delvis detta önskemål.

Den finländska arbetsgruppen föreslår vidare att fiske med fasta redskap efter andra fiskarter än lax och öring ska tillåtas först från den 3 juli.

Mina förslag:

Skrivningen om att fettfeneklippt lax får behållas bör vara kvar. Även om antalet laxar som har klippt fettfena idag är litet så finns det dock en del sådana i området, främst odlad lax från Lule älv. Skulle en sådan lax med fettfenan klippt hamna i ett redskap när fiske efter andra arter sker bör denna få behållas, medan alla icke fettfeneklippta laxar omgående självfallet måste släppas.

Dessutom är det av stor principiell vikt att odlad lax fettfeneklipps, inte minst eftersom det måste vara en förutsättning att sådan klippning sker av den odlade laxen utanför Kemi om terminalfisket ska kunna fortsätta i detta område. Genom att Kemilaxen inte fenklippas kan den inte skiljas från de vilda Torne och Kalixlaxar som passerar området – och som då i stor utsträckning fångas i det fria laxfisket där. Förhoppningsvis kommer den odlade Kemilaxen snarast också fettfeneklippas och i så fall kommer även denna att ”få behållas”.

Jag föreslår vidare att tidsbegränsningen för spöfisket tas bort och att möjligheten att fiska med drivande garnredskap på särskilt anvisade fångstplatser utvidgas, enligt den finländska arbetsgruppens förslag.

Den finländska arbetsgruppen vill alltså helt förbjuda användning av fasta fiskeredskap fram till den 3 juli i syfte att förbudet mot laxfiske ska kunna övervakas. Ett sådant förslag skulle dock i praktiken innebära i det närmaste ett yrkesförbud för kustfiskarna och kan därför inte accepteras. I sammanhanget kan påpekas att ungefär 70 procent av det fasta fisket i älvmynningsområdet är inlöst sedan början av 1990-talet.

Överhuvudtaget bör en bättre samordning av de olika fredningstiderna för laxälvarna i Sverige och Finland ske. Det finns exempelvis inga biologiska skäl att ha olika förstاداتum för när fiske med fasta redskap i havet får påbörjas för Torne och Kalix älvar. Jag föreslår därför att första datum flyttas fram från 3 juli till 25 juni, vilket är en harmonisering med regelverket för Kalixälvs fredningsområde. Samtidigt vill jag understryka att de ansvariga fiskerimyndigheterna år för år bör ha möjlighet att ändra datum utifrån bedömningar av laxbeståndets styrka.

Ursprunglig skrivning § 8:

8 § Minimimått

Det är förbjudet att fånga eller döda lax som är mindre än 50 centimeter, öring som är mindre än 40 centimeter, samt harr som är mindre än 30 centimeter. Måttet tas från käkspetsen till den uträtade, sammanpressade stjärtfenans spets.

Fisk som inte uppfyller minimimåttet skall omedelbart släppas tillbaka i vattnet, levande eller död.

Fisk som uppfyller måttet skall levande eller död släppas tillbaka i vattnet:

- 1) om den fångats under fredningstid,
- 2) om den fångats med förbjudet redskap, samt
- 3) om det är en övervintrande lax.

Synpunkter:

Den finländska arbetsgruppen föreslår att minimimåttet även för öring höjs till 50 cm.

Mina förslag:

Jag instämmer i förslaget från den finländska arbetsgruppen.

Ursprunglig skrivning § 9:

Särskilda bestämmelser för spöfiske

9 § Spöfiskekvot

Vid fiske med spö och drag är det tillåtet att fånga och behålla en lax och öring per fiskare och tillståndsdugn.

Synpunkter:

Den finländska arbetsgruppen föreslår att rubriken ändras till ”Fiskekvot” och att det även med håv ska vara tillåtet att fånga och behålla en lax eller öring per fiskare och tillståndsdugn.

Mina förslag:

Jag instämmer i den finländska arbetsgruppens förslag.

Ursprunglig skrivning § 10:

10 §

Användning av båt vid spöfiske

Vid fiske med spö och drag från båt är det förbjudet att använda motor, utom i lugnvattnen nedströms bron mellan Övertorneå i Sverige och Aavasaksa i Finland.

Lapplands arbetskrafts- och näringscentral och Fiskeriverket får efter ansökan i det enskilda fallet var för sig besluta om undantag från förbudet i första stycket, om det finns särskilda skäl. Den andra avtalspartens myndigheter skall underrättas om tillståndet.

Fiske från båt som förankrats i strömmen är förbjudet.

Synpunkter:

Från flera håll, bl a Aareavaara fiskevårdsområdesförening, har framförts önskemål om att det ska bli tillåtet att använda motor på samma sätt som är fallet i helsvenska älvar, utan att det ska finnas särskilda skäl och krav på ansökan. (Möjligheten till undantag gäller främst rörelsehindrade fiskare.) Särskilt äldre fiskare anser att det skulle vara lättare för dem att fiska på älven om de får möjlighet att använda båt med motor. Annars måste de ha med en särskild roddare för att kunna fiska.

Det finns även de som anser att motorförbudet bör behållas med hänvisning till att motorer medför miljöproblem och att tystnaden bryts.

Den finländska arbetsgruppen vill behålla motorförbudet och stärka skrivningen när det gäller lugnvattnen nedströms Övertorneå och Aavasaksa med meningen ”Det är förbjudet att använda motor närmare forsområdena än 100 meter.”

Sportfiskarna ifrågasätter skrivningen om att fiske av andra arter än lax och öring från båt som förankrats i strömmen ska vara förbjudet. Det kan inte vara lagstiftarnas mening att förbjuda t ex barn att fiska från en förankrad båt efter andra arter än lax och öring – harr, abborre och gädda – menar man.

Även Aareavaara fiskevårdsområdesförening motsätter sig förslaget om ankringsförbud.

Mina förslag:

Jag anser att det generella förbudet mot att använda motor vid fiske med drag kan ifrågasättas. I och med att allt fler motorer blir fyrtaktsmotorer minskar miljöproblemen och möjligheten att använda motor skulle underlätta för äldre fiskare, liksom för de som har olika rörelsehinder. Motoranvändningen ökar inte heller möjligheten att få fisk jämfört med om båten ros, snarare tvärtom. Den av den finländska arbetsgruppen föreslagna tilläggsmeningen framstår som onödig.

Sportfiskarnas invändning mot förbudet för fiske från båt som förankrats förefaller relevant.

Mitt förslag är mot denna bakgrund att paragrafen slopas i fiskestadgan. Huruvida fiske med båt ska tillåtas eller ej bör ses som en ordningsfråga och få avgöras av de lokala fiskevårdsområdesföreningarna. Även om fiske från båt som förankrats i strömmen ska tillåtas bör få avgöras lokalt.

Ursprunglig skrivning § 11:

Övriga bestämmelser

11 § Myndigheter

De myndigheter som avses i artikel 26 i gränsälvsöverenskommelsen är på finsk sida Lapplands arbetskrafts- och näringscentral och på svensk sida Fiskeriverket såvitt gäller förvaltningen av fisket och beviljande av undantag från bestämmelserna i stadgan. Avtal om ytterligare föreskrifter om fisket får ingås av den finska och den svenska regeringen eller den myndighet som respektive regering bestämmer.

Synpunkter:

Under arbetets gång har åsikten framförts från en del håll om att Gränsälvskommissionen ska ha fortsatt ansvar för förvaltningen av fisket.

Mina förslag:

Eftersom denna fråga sedan tidigare är avgjord och överenskommen mellan Sverige och Finland finns det varken möjlighet eller skäl att i detta sammanhang ta upp den till ny diskussion.

Ursprunglig skrivning § 12:

12 § Närmare bestämmelser

Regeringarna eller den myndighet som respektive regering bestämmer kan, avvikande från bestämmelserna i fiskestadgan, gemensamt avtala om bestämmelser för tillåtna fisketider, för tillåtna redskap eller antal redskap om:

- 1) beståndssituationen tillåter det,
- 2) det med hänsyn till bedrivande av fiske är ändamålsenligt, eller
- 3) skydd av fiskbestånden och säkrandet av ett hållbart utnyttjande så kräver.

Bestämmelserna får avgränsas till att gälla en del av fiskeområdet, en del av fiskesäsongen eller enskild fiskemetod. Bestämmelserna får tidsbegränsas till att gälla en fiskesäsong åt gången. Bestämmelserna får inte innebära en sådan ökning av fisket som står i strid med denna stadga och gränsöverskridelsen.

Överläggningar om ändrade föreskrifter skall påbörjas vid sådan tidpunkt och ske i sådan takt att det finns förutsättningar för beslut om föreskrifterna senast den 1 april det år då föreskrifterna skall tillämpas.

Synpunkter:

Den finländska arbetsgruppen kompletterar med en skrivning om att ”lokala synpunkter” ska kunna tas i beaktande när ändrade föreskrifter beslutas.

Mina förslag:

Jag instämmer i den finländska arbetsgruppens förslag om att ”lokala synpunkter” ska kunna tas i beaktande.

Vidare vill jag understryka det positiva i att denna paragraf ger möjlighet till flexibilitet i tillståndsgivningen. Förvaltningen av fiskbestånden måste hela tiden utgå ifrån beståndens storlek och tillstånd – och då måste också föreskrifterna kunna anpassas efter detta.

Ett mer flexibelt beslutsfattande måste emellertid vara enkelt och kunna gå förhållandevis snabbt. Därför föreslår jag att regeringarna eller den myndighet respektive regering bestämmer ska kunna ”besluta i samråd” i stället för, som det står i det framförhandlade avtalet ”gemensamt avtala”. Att genomföra internationella avtal, som måste godkännas av riksdagarna, är alltför tidskrävande för att beslutsfattandet verkligen ska vara flexibelt.

Ursprunglig skrivning § 13:

13 § Fiskekort

Lapplands arbetskrafts- och näringscentral och Fiskeriverket får för viss del av *älvområdet* gemensamt avtala att rätt till fiske efter lax eller öring med drag eller därmed jämförbart redskap oberoende av riksgränsen skall kunna upplåtas mot fiskekort. Sådana bestämmelser får gälla för högst tio år i sänder. Fiskekort skall avse visst i kortet angivet distrikt och gälla för högst ett år.

Lapplands arbetskrafts- och näringscentral och Fiskeriverket får avtala om de bestämmelser i övrigt om försäljning av fiskekort som behövs. Inkomsterna av fiskekort för visst distrikt tillfaller dem som innehar rätten till fisket inom distriktet efter deras andelar däri.

Synpunkter:

Den finländska arbetsgruppen vill komplettera skrivningen med att ”vid fiske med drag skall också roddaren ha fiskekort”. Från en del vattenrättsägare har kritik framförts mot hur hanteringen av fiskekortsförsäljningen tidigare skötts.

Mina förslag:

Jag anser att den finländska arbetsgruppens förslag till tillägg är obehövligt, eftersom detta kan regleras i den nationella lagstiftningen. Dessutom är det min förhoppning att de ansvariga myndigheterna, Lapplands arbetskrafts- och näringscentral och Fiskeriverket, kan göra överenskommelser med fiskerättsinnehavarna som ömsesidigt kan accepteras.

Jag tolkar vidare skrivningen i paragrafen som att myndigheterna har möjlighet att delegera hanteringen av fiskekortsförsäljningen till lokala intressen om de finner detta praktiskt.

Ursprunglig skrivning § 14:

14 § Fiskeuppvisningar och fisketävlingar

Lapplands arbetskrafts- och näringscentral och Fiskeriverket kan, avvikande från bestämmelserna i fiskestadgan, efter överenskommelse bevilja tillstånd för lax- och öringsfiske vid fiskeuppvisningar och fisketävlingar som sker i enlighet med de villkor som man enats om. Tillståndet beviljas av myndigheten i den sökandes hemland. Den andra avtalspartens myndighet skall underrättas om tillståndet. Vid handläggningen skall artikel 21 i gränsöverskommelsen äga tillämpning.

Synpunkter:

Inga synpunkter har framförts.

Mina förslag:

Paragrafen OK.

Ursprunglig skrivning § 15:

15 § Fångst för vetenskapliga ändamål

Lapplands arbetskrafts- och näringscentral och Fiskeriverket kan, avvikande från bestämmelserna i fiskestadgan, efter överenskommelse bevilja tillstånd till fiske för vetenskapliga ändamål som sker i enlighet med de villkor som man enats om. Tillståndet beviljas av myndigheten i den sökandes hemland. Dessutom behövs lov av fiskerättsinnehavaren. Den andra avtalspartens myndighet skall underrättas om tillståndet som beviljats för vetenskaplig forskning. Vid handläggningen skall artikel 21 i gränsövers överenskommelsen äga tillämpning.

Synpunkter:

Inga synpunkter har framförts.

Mina förslag:

Paragrafen OK.

Ursprunglig skrivning § 16:

16 § Övervakning

Efterlevnaden av denna fiskestadga övervakas av Lapplands arbetskrafts- och näringscentral och Fiskeriverket samt de organ som enligt respektive lands lagstiftning övervakar fisket. Båda avtalsparterna skall verka för att ett tillräckligt antal fiskeövervakare utnämns.

Övervakningen får utföras av gemensamma finsk-svenska patruller bestående av en svensk och en finsk övervakare. Vid gemensam övervakning på den svenska sidan har finska övervakare observatörsstatus. På motsvarande sätt har svenska övervakare observatörsstatus på den finska sidan.

Berörda polismyndigheter och fiskeövervakare i Sverige och Finland meddelar omedelbart varandra om behövliga åtgärder ifall de genom egna iakttagelser eller på basen av tillförlitlig information får veta att det i den andra statens vatten bedrivs fiske som står i strid mot denna fiskestadga under sådana omständigheter att man kan utgå från att den berörda avtalsparten inte känner till det.

Synpunkter:

Den finländska arbetsgruppen föreslår några redaktionella förändringar.

Mina förslag:

Förslagen till justeringar från den finländska arbetsgruppen är OK för mig.

Ursprunglig skrivning § 17:

17 §

Tillämpning av allmän fiskerilagstiftning

I den del särskilda regler inte finns i denna stadga gäller respektive lands fiskerilagstiftning och de bestämmelser som givits med stöd av denna.

Synpunkter:

Inga synpunkter har framförts.

Mina förslag:

Paragrafen OK.

Bilaga 1:

Anteckningar Hearing fiskebestämmelser Gränsälven 2007-06-20

Inledning

Arne Honkama, kommunalråd Övertorneå kommun
Hälsar välkommen till Övertorneå och Tornedalen.

Håkan Larsson presenterar sitt uppdrag (se power point presentation)

Stefan Stridsman ger en genomgång av vandringsfisksituationen i vildlaxälvar och för östersjöns vildlaxstammar.

Närvarande Jordbruksdepartementet: Anna Toften och Agneta Alriksson
Fiskeriverket Luleå. Thomas Hasselborg och Stefan Stridsman

Moderator

Eilert Apelqvist

Storleken på det gemensamt förvaltade området

Bengt-Olov Innala Haparanda stad

Vill ha tillbaka den ursprungliga linjen vid Hälleleä och samförvaltning av älven men att havet förvaltas var för sig av staterna.

Robert Vestin: Sportfiskarna Norrbotten

Vill ha med område tre i det gemensamt förvaltade området (avser den områdesindelning som använts av Gränsälvscommissionens förvaltning av fiskeområdet; se bifogad karta)

Herbert Vinlöv: Tornedalens flagga och Vitsaniemi skifteslag

Vad innebär förvaltningen i lagrådsremissen – pekar på oklarheten. Menar att Torne älven bör räknas som en egen kvot som sedan förvaltas av skifteslagen. Artikel 6 i stadgan fiske inom älvområdet fiske med not innebär det att det regala fisket är avsatt?

Sven Danell Fiskevattenägarna Nikkala

Vill inte ha in område tre i havsområdet utan att som förslaget. Men kan även tänka sig att man använder Hellälä linjen som utgångspunkt för det gemensamt förvaltade området.

Ingvar Lerdin Kustfiskarförbundet

Vill ha Hellälä området som gräns och styra över till Fiskeriverket att skapa regelverk.

Robert Vestin sportfiskarna

Omfattar förvaltningen även ovan första vandringshindret eller vill man att fiskevattenägarna får ansvaret ovanför detta?

Harry Grape Samfällighetsföreningarna i Övertorneå

Vill ha Fiskeriverket som förvaltare och insyn från lokala fiskare, råd ?

Gunnar Sakari Vitsaniemi mfl.

Större rätt för markägarna, har staten fiskerätt på mitt vatten exkl lax. Vill ha focus på andra fiskarter och statens laxfiskerätt.

Redskap som skall få användas

Lennart Mannsika Kovakylä fiskeförening bildad 1928 Vitsaniemi mfl.

Vill fiska med traditionella redskap för deras del kolknot och strandnot efter lax och sik då deras fiske begränsas av att älven flyter lugnt inom deras vattnets

Vill ha ersättning för de fiskekort som säljs till laxfiske på deras vatten. (administrationen av fiskekortsförsäljning i framtiden om Fiv får förordnandet, fortsatt GÄK).

Nät och notfiske under 18 timmar är för lite vill ha mer tid.

Harry Grape

Notfisket bör få vara kvar i älven och refererar finska förslaget som inte tillåter fiske med not i älven. Drivande redskap dock tillåtet men inte not, som endast blir tillåten i havet.

BO I Haparanda stad

Mynningsområdet är redan idag begränsat genom att fiskeplatserna till 80 % har lösts in av staten varför det idagsläget inte kan anses acceptabelt att införa några ytterligare begränsningar.

Per-Åke Thyni Kukkolaforsen

Håvfisket har bedrivits traditionellt sedan 1400 talet. Vi menar att vi skall få fånga lax med håv på samma premisser som sportfisket (1 lax/dag). Kukkola erbjuder möjlighet till arrenden för håvfiske till alla och har sett att detta gynnar turismen. Menar att det är viktigt att man då kan få ev. fångad lax.

Per Lundbäck Ö-torne kommun

Frågar B-O I om yrkesfiske kontra annat fiske B-O svarar: De flesta är yrkesmän tala inte om grupperingar då alla är fiskerättsägare samt att komplement näringar inte är ovanliga.

Vidare menar PL att redskap som tar en fisk i taget skall vara tillåtet året om. Ställer sedan frågan till mötet hur vi var för sig kan bidra till att älven får tillbaka den storvuxna laxen.

Arne Hällefors Arkeologiska utf sarivaara, Torne Lappmark turistföretag

Pekar på vikten av ett levande fiske och håvfisket betydelse som traditionsbärare för upplevelsenäringen.

Sportfiske: utfört med håv eller spö kan jämföras med varandra och de utgör inget hot mot laxbeståndet i Torneälven.

Sven Danell fiskerättsägarna Nikkala

Pekar på stadgan och tid för laxfiskestart i kustområdet

Jan-Olov Hedstedt Matkakoski fiskeförening

En lax per dygn. Stöttar förslaget med håvfiske efter lax.

Per Grape Matkakoski fiskerättsägare

Pekar på begränsningar i fiskerättsägarnas möjlighet att fiska lax med håv och de tekniska begränsningar för sikfiske. Varför bara heldragen nylon och tjocklek 0,4 mm, passar inte i Matakoski. Säljer fiskekort till sportfiske, och ser nyttan av turismen. Dock är det viktigt att vi som äger även får möjlighet att fiska. Vi slutar att hugga på varandra och går gemensamt framåt.

Herbert Vinlöv

Varför får inte fiskerättsägarna fiska med not, vill man döda husbehovsfisket?

Ryckfisket i Matkakoski är ett problem?

K-G Iivari Korpikyle

Vilken betydelse har håvfisket efter lax för bestånden vi är tio som fiskar. Strandfisket är obetydligt då de flesta laxarna går mitt i älven. (var observant beroende av vattenföring och temperatur)

Kurt Lindfors Matkakoski fiskeförening

Pekar på de tekniska begränsningar i håvfisket i stadgan. Vill ha tjockare tråd 0,50 mm.

Herbert Vinlöv

Staten skall lämna över till fiskerättsägarna att förvalta och bedriva fiske.

Bernhard Vinsa Pajala och ToM älvars förening

Vi måste acceptera de nya bestämmelserna och vill inte återgå till de gamla reglerna, särskilt inte för håvfisket. Pajala kommun ser turismen som en framtidsnäring och vill att även andra intressen skall acceptera de nya tidens möjligheter. Vill inte ha håvfisket tillbaka och ser helst att vi i första hand satsar på att få upp laxen till älvens övre delar.

Lennart Mannsika

Pekar på ortsborna behov av laxfiske och vill ha en lite tull som fiskerättsägare

Strandnot: dras in till stranden där fisken landas främst lax/sik

Kolknot: användas i älvens fria vatten och fisken landas mellan två båtar på särskilda ställen i älvens fria vatten. Vi ser möjligheter i uppvisningsfiske för turismen men behöver då mer än 18 timmar på år som nu finns att tillgå för fisket med not.

Per Grape

Det är få som fiskar med håv och not, hur många laxar tar vi upp per år på åtta fiskare. Skyll inte på grannarna !

Gunnar Sakari Vitsaniemi

Reagerar på Vinsas inlägg, Vårt fiske är kolknot och vill inte skriva undan avtal om fiskeupplåtelse om laxfiskekort med GÅK . Vad skall få användas av de traditionella fiskena inom mitt område?

Robert Vesitin sportfiskarna

Vill se begränsningar i följande fiskemetoder i förvaltningsområdet:

- Fast fiske skall endast få utövas av licensierade fiskare
- totalförbud mot drivgarn (oklart om han menade i älven eller i havet eller både och)
- höjden på nät skall begränsas till max 1,5 meter, (oklart om han menade i älven eller i havet eller både och)

BO I Haparanda stad

Turism inom kustområden kommer att intensifieras pekar på arbeten inom Tornedalsförbundet med att utveckla näringen.

Svante Spolander Kukkolaforstens restaurang

Gamla kulturfisken är viktiga som förvisningsobjekt för besöksnäringen.

Höj blicken och koncentrera er på östersjöfisket så löser man en del av de lokala pajkastningen om utrymmet för laxfiske till var man.

Sportfisketurism kräver tillgänglighet och att den är kundanpassad eljest är den död som turismobjekt, ta bort fridygnen för handredskapsfisket

Tidsbegränsningar i fiskestadgan

Gunnar Sakari sammfällighetsföreningen

Vi vill fiska längre tid: Vi vill ha en kvot antingen i kilo eller i tid.

B-O Innala

Öppet fiske för andra arter från islossningen och sedan kan vi diskutera laxfiskestart men 10 juni verkar bra. (möjligen harmonisering med Kalix älven 25 juni alt 30 juni)

Grape

Fridyggen måste bort för turismens skull men kvot en lax per dygn

Harry Grape

Tidsperiod då vi kan vara överens om fiske med myndigheten skulle vara bra och bevakningen kunde avskaffas

Sven Danell

Havsområdets fiskestart bör vara tidigare än vad som är nu och betrakta havet som ett område med så kort förbudstid som möjligt, 10 juni ett förslag. Stöder notfiskets krav på mer tid för fiske i älven

Robert Vestin

Fettfeneklippning bör ses över med tanke på den låga andelen odlad lax i skärgården. (Menar att man inte bör ha möjlighet att fiska fettfeneklippt lax inom Gäk området).

Ingvar Lerdin

Pekar på att det är en stor andel odlad lax i skärgården relaterar till forskningen. Startdatum för laxfisket bör tas av FIV.

Bernhard Vinsa

Tidsbegränsningen behålls enligt stadge förslaget.

Rita Björk Risudden

Förvaltning måste gälla alla skifteslag. Men vi vill behålla rätten att förvalta själv med rätten att fiska och sälja fiskekort för lax och öring. Vill att man inte relaterar till statens rätt till laxen.

Administrationn av fiskekort och oklarheten till vad som gäller mellan GÄK:s fiskekort och byns fiskkort.

Skall det vara ett gemensamt förvaltad område måste fiskerättsägarna höras.

Fiskerätten skall vara tillägnad fiskerättsägarna och alla veckans dagar.

Öka fiskebevakningen längs hela älven det rovfiskas!

Harry Grape

Terminalfiskeområdet på finska sidan bör tas upp till diskussion.

Vill lyfta det traditionella fisket och att man i samförstånd lyfter fiskerättsägarnas åsikt om möjlighet till fiske.

Ang bevakning så har den varit god under 2006.

Ett ord på vägen till utredaren

Gunnar Sakari

Bevakningen är god och vi fiskar bara för husbehov.

Förvaltningen hur skall den vara? Initiativ med samförvaltningsföreningar genom kommunen under 1990-talet, vart har dessa mötesforum tagit vägen en fråga till Arne Honkama?

Arne Honkama

Syfte att skapa gemensam policy i kommunen och Tornedalen.

Utveckla laxfisket som en turismgren se på åren 1996-97. Det behövdes ingen marknadsföring och man bör förstå intressena högre upp i älven.

Vi vet att det stora problemet ligger i Östersjön och bör verka för att lösa fisket i det området.

Förvaltningen hur skall den gå till: lax som är en rörlig resurs måste ha gemensamma regler.

Bevakningen måste finnas

Per Grape

Samförvaltningen mellan skifteslagen gynnar inte Matkakoski idag

Pekar på det enskilda ägandet och den rätten som följs av det.

300 laxar har fångats av sportfisket i vår!

B-O Innala

Se möjligheten i stället och ropa inte på förbud. Pekar på problemen med en ökad sälpopulation

Lindfors

Angående hur fisket går till med håv

Robert Vestin

Angående områdets storlek minskar då krävs begränsningar i redskapsmängden.

Traditionella fisken men överbryggas av biologiska och ekologiska utgångspunkten.

Svante Spolander

Gör er tillgängliga och veta att fisken är fångad i älven är av stort värde för turismen.

Sportfisket är väldigt få i jämförelse med övrig turism som har intresse av att ta del av traditionella fisken.

Sven Danell

Lyfter de traditionella fiskenas betydelse för bygden och även för turismen

Fiskeriverket bör styra fisket även i Torne älven

Hällefors

Vad kostar bevakningen??? Använda pengarna till flytta fisk till Pajala.

Olle Innala

Fiskarena kan sköta bevakningen själv.

Övriga frågor

Kommer förslaget att remitteras till kommunerna?

.

B-O Innala

Gunnar Sakari

Samtliga byar får ersättning för sportfiskeintäkterna

Vid pennan

Thomas Hasselborg

Tele: 070/6513641

Arb: 0920237955

Bost: 0923-640776

E-post: thomas.hasselborg@fiskeriverket.se

Bilaga 2.

Anteckningar, Öppet möte om fiskestadgan inför förhandlingar om Gränsälvsöverenskommelsen

Hotell Tornedalia, Övertorneå den 20 juni 2007

Inledning

Arne Honkamaa, kommunalråd Övertorneå kommun
Hälsar välkommen till Övertorneå och Tornedalen.

Håkan Larsson presenterar sitt uppdrag (se power point presentation)

Stefan Stridsman ger en genomgång av vandringsfisksituationen i vildlaxälvar och för Östersjöns vildlaxstammar.

Närvarande Jordbruksdepartementet: Anna Toften och Agnetha Alriksson
Fiskeriverket, Luleå. Thomas Hasselborg och Stefan Stridsman

Moderator:

Eilert Apelqvist

1. Storleken på det gemensamt förvaltade området

Bengt-Olov Innala, Haparanda stad

Vill ha tillbaka den ursprungliga linjen vid Hälleleä och samförvaltning av älven men att havet förvaltas var för sig av staterna.

Robert Vestin: Sportfiskarna Norrbotten

Vill ha med område tre i det gemensamt förvaltade området (avser den områdesindelning som använts av Gränsälvscommissionens förvaltning av fiskeområdet; se bifogad karta)

Herbert Vinlöv: Tornedalens flagga och Vitsaniemi skifteslag

Vad innebär förvaltningen i lagrådsremissen – pekar på oklarheten. Menar att Torne älven bör räknas som en egen kvot som sedan förvaltas av skifteslagen. Artikel 6 i stadgan fiske inom älvområdet fiske med not innebär det att det regala fisket är avsatt?

Sven Danell Fiskevattenägarna Nikkala

Vill inte ha in område tre i havsområdet utan att som förslaget. Men kan även tänka sig att man använder Hellälä linjen som utgångspunkt för det gemensamt förvaltade området.

Ingvar Lerdin Kustfiskarförbundet

Vill ha Hellälä området som gräns och styra över till Fiskeriverket att skapa regelverk.

Robert Vestin Sportfiskarna

Omfattar förvaltningen även ovan första vandringshindret eller vill man att fiskevattenägarna får ansvaret ovanför detta?

Harry Grape Samfällighetsföreningarna i Övertorneå

Vill ha Fiskeriverket som förvaltare och insyn från lokala fiskare, råd ?

Gunnar Sakari Vitsaniemi mfl.

Större rätt för markägarna, har staten fiskerätt på mitt vatten exkl lax. Vill ha focus på andra fiskarter och statens laxfiskerätt.

2. Redskap som skall få användas

Lennart Mannsika Kovakylä fiskeförening bildad 1928 Vitsaniemi mfl.

Vill fiska med traditionella redskap, för deras del kolknot och strandnot efter lax och sik då deras fiske begränsas av att älven flyter lugnt inom deras vatten.

Vill ha ersättning för de fiskekort som säljs till laxfiske på deras vatten. (administrationen av fiskekortsförsäljning i framtiden om Fiv får förordnandet, fortsatt GÄK).

Nät och notfiske under 18 timmar är för lite vill ha mer tid.

Harry Grape

Notfisket bör få vara kvar i älven och refererar finska förslaget som inte tillåter fiske med not i älven. Drivande redskap dock tillåtet men inte not, som endast blir tillåten i havet.

BO I Haparanda stad

Mynningsområdet är redan idag begränsat genom att fiskeplatserna till 80 % har lösts in av staten varför det idagsläget inte kan anses acceptabelt att införa några ytterligare begränsningar.

Per-Åke Thyni Kukkolaforsten

Håvfisket har bedrivits traditionellt sedan 1400-talet. Vi menar att vi skall få fånga lax med håv på samma premisser som sportfisket (1 lax/dag). Kukkola erbjuder möjlighet till arrenden för håvfiske till alla och har sett att detta gynnar turismen. Menar att det är viktigt att man då kan få ev. fångad lax.

Per Lundbäck Ö-torneå kommun

Frågar B-O I om yrkesfiske kontra annat fiske B-O svarar: De flesta är yrkesmän tala inte om grupperingar då alla är fiskerättsägare samt att komplementnäringar inte är ovanliga.

Vidare menar PL att redskap som tar en fisk i taget skall vara tillåtet året om. Ställer sedan frågan till mötet hur vi var för sig kan bidra till att älven får tillbaka den storvuxna laxen.

Arne Hällefors Arkelogiska utf Sarivaara, Torne Lappmark turistföretag

Pekar på vikten av ett levande fiske och håvfisket betydelse som traditionsbärare för upplevelsenäringen.

Sportfiske med håv eller spö kan jämföras med varandra och utgör inget hot mot laxbeståndet i Torneälven.

Sven Danell fiskerättsägarna Nikkala

Pekar på stadgan och tid för laxfiskestart i kustområdet

Jan-Olov Hedstedt Matkakoski fiskeförening

En lax per dygn. Stöttar förslaget med håvfiske efter lax.

Per Grape Matkakoski fiskerättsägare

Pekar på begränsningar i fiskerättsägarnas möjlighet att fiska lax med håv och de tekniska begränsningar för sikfiske. Varför bara heldragen nylon och tjocklek 0,4 mm, passar inte i

Matakakoski. Säljer fiskekort till sportfiske, och ser nyttan av turismen. Dock är det viktigt att vi som äger även får möjlighet att fiska. Vi slutar att hugga på varandra och går gemensamt framåt.

Herbert Vinlöv

Varför får inte fiskerättsägarna fiska med not, vill man döda husbehovsfisket?

Ryckfisket i Matkakoski är ett problem?

K-G Iivari Korpikyle

Vilken betydelse har håvfisket efter lax för bestånden vi är tio som fiskar. Strandfisket är obetydligt då de flesta laxarna går mitt i älven. (var observant beroende av vattenföring och temperatur)

Kurt Lindfors Matkakoski fiskeförening

Pekar på de tekniska begränsningar i håvfisket i stadgan. Vill ha tjockare tråd 0,50 mm.

Herbert Vinlöv

Staten skall lämna över till fiskerättsägarna att förvalta och bedriva fiske.

Bernhard Vinsa Pajala och ToM älvars förening

Vi måste acceptera de nya bestämmelserna och vill inte återgå till de gamla reglerna, särskilt inte för håvfisket. Pajala kommun ser turismen som en framtidsnäring och vill att även andra intressen skall acceptera de nya tidens möjligheter. Vill inte ha håvfisket tillbaka och ser helst att vi i första hand satsar på att få upp laxen till älvens övre delar.

Lennart Mannsika

Pekar på ortsborna behov av laxfiske och vill ha en lite tull som fiskerättsägare

Strandnot: dras in till stranden där fisken landas främst lax/sik

Kolknot: användas i älvens fria vatten och fisken landas mellan två båtar på särskilda ställen i älvens fria vatten. Vi ser möjligheter i uppvisningsfiske för turismen men behöver då mer än 18 timmar på år som nu finns att tillgå för fisket med not.

Per Grape

Det är få som fiskar med håv och not, hur många laxar tar vi upp per år på åtta fiskare. Skyll inte på grannarna !

Gunnar Sakari Vitsaniemi

Reagerar på Vinsas inlägg, Vårt fiske är kolknot och vill inte skriva undan avtal om fiskeupplåtelse om laxfiskekort med GÅK . Vad skall få användas av de traditionella fiskena inom mitt område?

Robert Vesitin sportfiskarna

Vill se begränsningar i följande fiskemetoder i förvaltningsområdet:

- Fast fiske skall endast få utövas av licensierade fiskare
- totalförbud mot drivgarn (oklart om han menade i älven eller i havet eller både och)
- höjden på nät skall begränsas till max 1,5 meter, (oklart om han menade i älven eller i havet eller både och)

BO I Haparanda stad

Turism inom kustområden kommer att intensifieras pekar på arbeten inom Tornedalsförbundet med att utveckla näringen.

Svante Spolander Kukkolaforsens restaurang

Gamla kulturfisken är viktiga som förvisningsobjekt för besöksnäringen.

Höj blicken och koncentrera er på östersjöfisket så löser man en del av de lokala pajkastningen om utrymmet för laxfiske till var man.

Sportfisketurism kräver tillgänglighet och att den är kundanpassat eljest är den död som turismobjekt, ta bort fridygnen för handredskapsfisket

Tidsbegränsningar i fiskestadgan

Gunnar Sakari sammfällighetsföreningen

Vi vill fiska längre tid: Vi vill ha en kvot antingen i kilo eller i tid.

B-O Innala

Öppet fiske för andra arter från islossningen och sedan kan vi diskutera laxfiskestart men 10 juni verkar bra. (möjligen harmonisering med Kalix älven 25 juni alt 30 juni)

Grape

Fridygnen måste bort för turismens skull men kvot en lax per dygn

Harry Grape

Tidsperiod då vi kan vara överens om fiske med myndigheten skulle vara bra och bevakningen kunde avskaffas

Sven Danell

Havsområdets fiskestart bör vara tidigare än vad som är nu och betrakta havet som ett område med så kort förbudstid som möjligt, 10 juni ett förslag. Stöder notfiskets krav på mer tid för fiske i älven

Robert Vestin

Fettfeneklippning bör ses över med tanke på den låga andelen odlad lax i skärgården. (Menar att man inte bör ha möjlighet att fiska fettfeneklippt lax inom Gäk området).

Ingvar Lerdin

Pekar på att det är en stor andel odlad lax i skärgården relterar till forskningen. Startdatum för laxfisket bör tas av FIV.

Bernhard Vinsa

Tidsbegränsningen behålls enligt stadge förslaget.

Rita Björk Risudden

Förvaltning måste gälla alla skifteslag. Men vi vill behålla rätten att förvalta själv med rätten att fiska och sälja fiskekort för lax och öring. Vill att man inte relaterar till statens rätt till laxen.

Administrationn av fiskekort och oklarheten till vad som gäller mellan GÄK:s fiskekort och byns fiskkort.

Skall det vara ett gemensamt förvaltad område måste fiskerättsägarna höras.

Fiskerätten skall vara tillägnad fiskerättsägarna och alla veckans dagar.

Öka fiskebevakningen längs hela älven det rovfiskas!

Harry Grape

Terminalfiskeområdet på finska sidan bör tas upp till diskussion.

Vill lyfta det traditionella fisket och att man i samförstånd lyfter fiskerättsägarnas åsikt om möjlighet till fiske.

Ang bevakning så har den varit god under 2006.

Ett ord på vägen till utredaren

Gunnar Sakari

Bevakningen är god och vi fiskar bara för husbehov.

Förvaltningen hur skall den vara? Initiativ med samförvaltningsföreningar genom kommunen under 1990-talet, vart har dessa mötesforum tagit vägen en fråga till Arne Honkama?

Arne Honkama

Syfte att skapa gemensam policy i kommunen och Tornedalen.

Utveckla laxfisket som en turismgren se på åren 1996-97. Det behövdes ingen marknadsföring och man bör förstå intressena högre upp i älven.

Vi vet att det stora problemet ligger i Östersjön och bör verka för att lösa fisket i det området.

Förvaltningen hur skall den gå till: lax som är en rörlig resurs måste ha gemensamma regler.

Bevakningen måste finnas

Per Grape

Samförvaltningen mellan skifteslagen gynnar inte Matkakoski idag

Pekar på det enskilda ägandet och den rätten som följs av det.

300 laxar har fångats av sportfisket i vår!

B-O Innala

Se möjligheten i stället och ropa inte på förbud. Pekar på problemen med en ökad sälpopulation

Lindfors

Angående hur fisket går till med håv

Robert Vestin

Angående områdets storlek minskar då krävs begränsningar i redskapsmängden.

Traditionella fisken men överbryggas av biologiska och ekologiska utgångspunkten.

Svante Spolander

Gör er tillgängliga och veta att fisken är fångad i älven är av stort värde för turismen.

Sportfisket är väldigt få i jämförelse med övrig turism som har intresse av att ta del av traditionella fisken.

Sven Danell

Lyfter de traditionella fiskenas betydelse för bygden och även för turismen

Fiskeriverket bör styra fisket även i Torne älven

Hällefors

Vad kostar bevakningen??? Använda pengarna till flytta fisk till Pajala.

Olle Innala

Fiskarena kan sköta bevakningen själv.

Övriga frågor

Kommer förslaget att remitteras till kommunerna?

B-O Innala

Gunnar Sakari

Samtliga byar får ersättning för sportfiskeintäkterna

Vid pennan

Thomas Hasselborg

Tele: 070/6513641

Arb: 0920237955

Bost: 0923-640776

E-post: thomas.hasselborg@fiskeriverket.se

Bilaga 3:

Inkomna skrivelser under arbetets gång:

Sportfiskarna: ”Synpunkter angående översynen av den till finsk-svenska Gränsälvsöverenskommelsen fogade fiskestadgan, 2007-06-29

Tornedalsrådet: ”Revidering av Gränsälvsöverenskommelsen mellan Sverige och Finland”, 2007-04-18

Pajala, Övertorneå, Kiruna, Överkalix och Gällivare kommuner: ”Förnyad anhållan om företräde för uppvaktning ang ny gränsälvsöverenskommelse och fiskestadga för Torneälvens fiskeområde”, 2007-04-20

Fiskets intresseförening i Tornedalen, FIFT: ”Fisket med fasta redskap i Haparanda skärgård”, 2007-04-17

Pekka Pelttari, ordförande i Torneälvs fiskeområde: ”Missförhållanden i förslaget till Torneälvs fiskestadga som bör rättas till”, 2007-04-17

Samfundet Tornedalsflaggan: ”Ang ny gränsälvsöverenskommelse med Finland”, 2007-03-26

Aareavaara Fiskevårdsområdesförening: ”Yttrande angående fiskeregler för Gränsälvsstadgan”, 2007-04-04

Matkakoski älvfiske KB: ”Ansökan om tillstånd för kolknotfiske i Torneälv vid Matkakoski, Haparanda kommun, 2007-04-03

Kukkolaforsen Turist & Konferens AB: ”Angående förslag till håvförbud fram till 3 juli”, 2007-01-31

Lasse Malmström: ”Förslag till åtgärder vad avser laxfisket i Torneälvens vattensystem”, 2007-06-19

Sven-Erik Bucht och Bengt-Olov Innala, Haparanda kommun: ”Angående fiske i Haparanda skärgård och älvdal”, 2007-05-15

Herbert Wirlöf: ”Synpunkter på den nya gränsälvsöverenskommelsen vari fiskestadgan är en integrerad del av”, juni 2007